

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

Βύρων Φιδετζής
Λεωνίδα Καβάκος

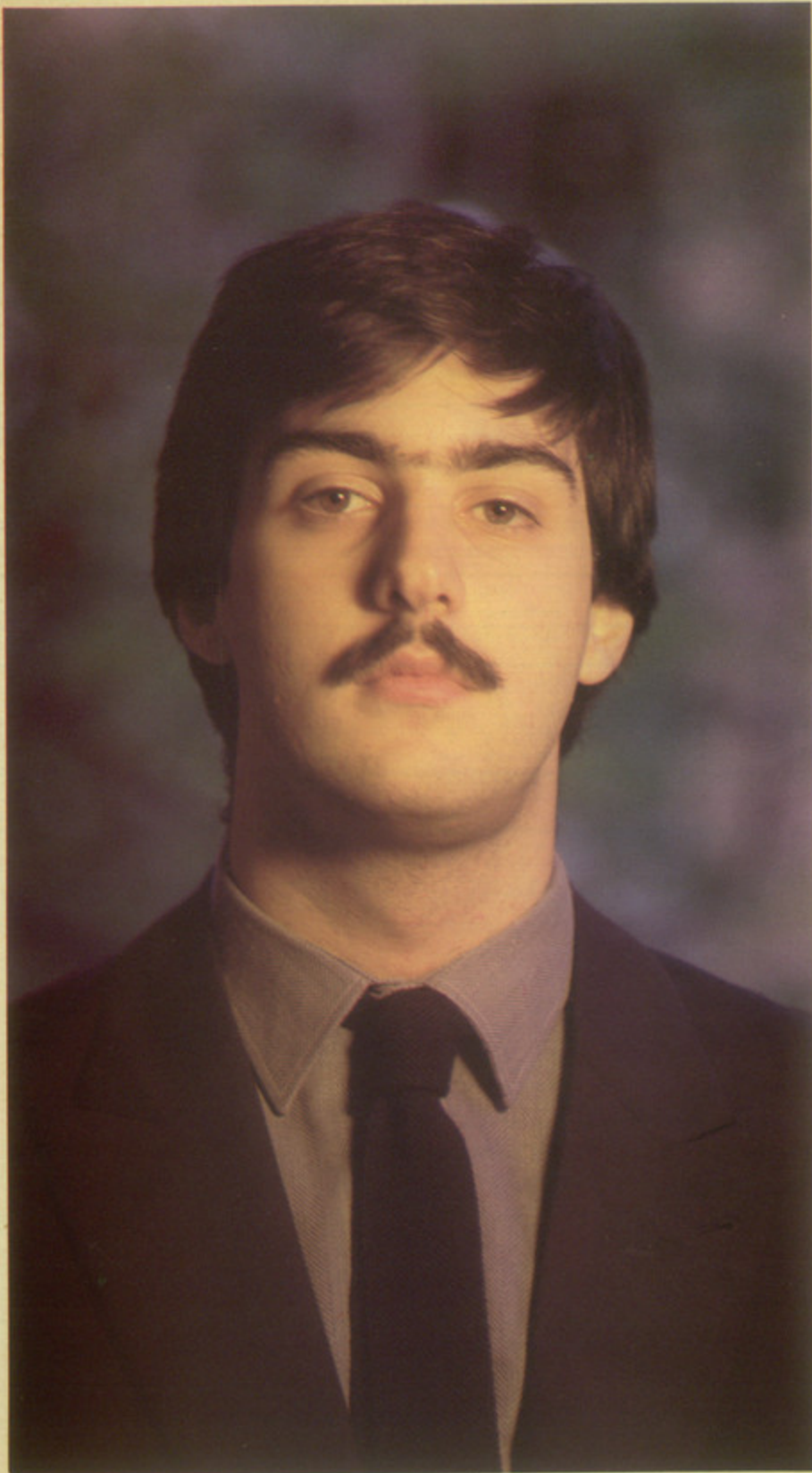
ΜΕΝΤΕΛΣΟΝ
Κοντσέρτο για βιολί

ΜΠΑΧ
Σακόν από τη 2η παρτίτα

ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ
Ο Θάνατος της Αντρειωμένης

Ζωντανή Ηχογράφηση
από δημόσια συναυλία

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΣΜΥΚΟΑ

Ο δίσκος που κρατάτε στα χέρια σας είναι ο πρώτος δίσκος της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών. Είναι ζωντανή ηχογράφηση. Χωρίς μοντάζ. Χωρίς την παραμικρή παρέμβαση. Γραμμένος με ένα στερεοφωνικό μικρόφωνο. Μπροστά στο κοινό. Σε μια συναυλία με τρεις πρόβες. Στη συναυλία διαμαρτυρίας που οργάνωσαν οι μουσικοί με τη συνεργασία και της Αντικαρναβικής Εταιρίας, στις 13 του Απριλίου του 1987, όταν είχαν ξεκινήσει μια ακόμη απεργία για την επίλυση των χρόνιων προβλημάτων τους.

Μαζί με τα αθάνατα μουσικά μηνύματα του Μέντελσον, του Μπαχ και του Καλομοίρη, μαζί με την φανταχτερή δεξιοτεχνία του Λεονίδα Καβάκου και την τέχνη του Βύρωνα Φιδετζή, ο δίσκος αυτός φέρνει και ένα ακόμη μήνυμα: Η Ορχήστρα τούτη, οι Έλληνες μουσικοί, και με τρεις πρόβες, και χωρίς ουσιά αίθουσα, και με 19.000 δραχμές το μήνα, και με μύρια προβλήματα και δυσκολίες κάνουν ΜΟΥΣΙΚΗ !!!

Εδώ και πολλά χρόνια η μουσική ζωή του τόπου βρίσκεται σε μόνιμη κρίση. Ανάμεσα στα πολλά κακά που έχουν συμβεί, έχει καλλιεργηθεί και ο μύθος ότι η Ορχήστρα της Αθήνας, η ΚΟΑ, το πρώτο συμφωνικό συγκρότημα της χώρας, είναι κακή ορχήστρα. Για ακούστε τι λέει αυτός ο δίσκος. Από ζωντανή συναυλία. Με τρεις πρόβες. Χωρίς μοντάζ. Μπροστά στο κοινό. Με ένα μόνο μικρόφωνο...

Δώστε στους μουσικούς αυτούς τη μονοθεσία, τις ικανές πρόβες και αμοιβές, την αίθουσα και τις συνθήκες εργασίας, προσθέστε και τα όσα πετυχαίνουν τα σημαντικά τεχνικά μέσα και θα έχετε μια ηχογράφηση αντάξια των καλύτερων ξένων.

Γενικότερα δώστε στον τόπο μια σύγχρονη μουσική υποδομή και σύγχρονα μουσικά μέσα, δώστε την παιδεία και ιδιαίτερα την ανώτατη μουσική παιδεία και σε λίγα χρόνια θα έχετε μια μουσική ζωή που δε θα έχει να ζηλέψει τίποτα από το εξωτερικό. Αν κάποιες χώρες έχουν σπουδαία μουσική ζωή γιατί έχουν μεγάλη παράδοση, άλλες, όπως οι ΗΠΑ και η Αυστραλία και πρόσφατα η Ιαπωνία, έχουν σπουδαία μουσική ζωή γιατί η Πολιτεία πήρε τα κατάλληλα μέτρα για να τη δημιουργήσει.

Η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών είναι συνέχεια της Συμφωνικής Ορχήστρας του Ωδείου Αθηνών (1911) που ήταν κι αυτή συνέχεια της Μαθητικής Ορχήστρας του Ωδείου Αθηνών που ίδρυσε το 1893 ο Γεώργιος Νάζος. Βασικός θεμελιωτής της Συμφωνικής υπήρξε ο Αρνολντ Μαρσίκ. Πλάι του μαθήτευσαν ο Δημήτρης Μητρόπουλος και ο Φιλοκτήτης Οικονομίδης που ξεκίνησαν σα μέλη της ορχήστρας. Κοντά σ' αυτούς μαθήτευσαν, πριν ολοκληρώσουν τις σπουδές τους στο εξωτερικό, ο Θεόδωρος Βαβαγιάννης και ο Ανδρέας Παρίδης, που ήταν επίσης μέλη της Ορχήστρας.

Το Δεκέμβριο του 1942, ο Οικονομίδης και ο Καλομοίρης πέτυχαν την κρατικοποίηση της Ορχήστρας που αντιμετώπιζε δεινά οικονομικά προβλήματα. Ο Οικονομίδης ανέλαβε τη Γενική Διεύθυνση και ο Μητρόπουλος που είχε ήδη εγκατασταθεί στην Αμερική ονομάστηκε Γενικός Αρχιμουσικός. Αρχιμουσικοί ονομάστηκαν επίσης ο Θ. Βαβαγιάννης και ο Γ. Λυκούδης και το 1951 ο Α. Παρίδης. Μετά το θάνατο του Οικονομίδα το 1957, τη Γενική Διεύθυνση της Ορχήστρας ανέλαβε ο Βαβαγιάννης και μετά την αποχώρησή του Βαβαγιάννη το 1969, ο Παρίδης. Μεταξύ 1976 και 1982, Γενικός Διευθυντής ήταν ο Μάνος Χατζηδάκης και από το 1982 ο Γιάννης Ιωαννίδης.

Αυτή είναι η ορχήστρα που γνώρισε στο αθηναϊκό κοινό το συμφωνικό ρεπερτόριο. Έκανε τη συντριπτική πλειοψηφία των πρώτων εκτελέσεων στην Ελλάδα, των συμφωνιών του Μότσαρτ, του Μπετόβεν, του Μπαχ και του Τσαϊκόφσκυ και βέβαια των έργων των Ελλήνων συνθετών. Στο πόντιο της, στάθηκαν συνθέτες όπως ο Ρίχαρντ Στράους και ο Σαιν-Σάνς, ο Καλομοίρης, ο Πετρίδης και ο Θεοδώρακης, μαέστροι, όπως ο Λεοπόλντ Σποκόφσκυ και ο Μπρούνο Βάλτερ. Στους μουσικούς της περιλήφθηκαν ο Νίκος Σκαλιώτας. Μαζί της έπαιξαν σολίστς όπως ο Ρομάνοβιτάν, ο Καζάλς και ο Ροστρόποβιτς. Αυτή η ορχήστρα γαλούχησε γενιές Ελλήνων φιλόμουσων. Για όποιον παρακολουθεί και πονάει τα μουσικά πράγματα, η μουσική μας ζωή είναι αδιανόητη χωρίς την ΚΟΑ. Η επίλυση των προβλημάτων της, των προβλημάτων όλων μας των ορχηστρών, αποτελεί αίτημα του κάθε φιλόμουσου.

Ευχαριστούμε το Λεονίδα Καβάκο για την προσφορά του και το Ελληνικό Πολιτιστικό Γραφείο για τη συνεργασία του.

Οι μουσικοί της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών

ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΜΕΓΑΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΛΙΑΝ ΒΟΥΛΩΤΗΝ

Πέτρος Βεζυρτζής

ΔΩΡΕΑ
Αρχείο Γ. Σαββίδου

MADE IN GREECE

Φέλιξ Μέντελσον-Μπαρτόλντυ
(1809-47)
Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα
σε μι ελ. έργο 64 (1844)

I. Allegro molto appassionato
II. Andante
III. Allegro non troppo - Allegro molto vivace

Ο Μέντελσον έγραψε το κοντσέρτο του για βιολί το 1844, σε ηλικία 35 χρόνων, για το διάσημο βιολιστή της εποχής Δαβίδ. Σε ένα γράμμα του στο Δαβίδ ο συνθέτης έγραφε:

"Θα ήθελα να γράψω το χειμώνα ένα κοντσέρτο για βιολί σύμφωνα με την επιθυμία σας. Έχω στο νου μου κάποια ιδέα σε μι ελάσσονα ..."

Ο Δαβίδ έκανε τελικά την πρώτη εκτέλεση του κοντσέρτου στη Λειψία το 1845 και μετά έγραψε στο Μέντελσον:

"Το κοντσέρτο σας ανταποκρίνεται ολοκληρωτικά σε ό,τι θα μπορούσε να απαιτήσει κανείς από ένα κοντσέρτο για βιολί. Πάντα ευχόμενος να μπορούσα να γράψω ένα τέτοιο κοντσέρτο..."

Παρόλο που ο ίδιος ο Μέντελσον έπαιζε καλό βιολί θεωρείται βέβαιο ότι ο Δαβίδ είχε αποφασιστική επίδραση στη γραφή του σολιστικού μέρους του κοντσέρτου.

Σήμερα το κοντσέρτο του Μέντελσον κατατάσσεται ανάμεσα στα 4-5 πιο δημοφιλή και πολυπαιγμένα κοντσέρτα του διεθνούς ρεπερτορίου. Δεν υπάρχει βιολιστής με σολιστικές φιλοδοξίες που να μην το έχει παίξει ή τουλάχιστον μελετήσει. Η πηγαία μελωδική έμπνευση, η ανάλαφρη ενορχήστρωση ή περίτεχνη εκμετάλλευση των δυνατοτήτων του βασιλιά των οργάνων και η ευτυχισμένη διάθεση του έργου, γοητεύουν πάντα, το πλατύ κοινό αλλά και τους ειδικούς. Τα τρία μέρη του έργου παίζονται συνέχεια χωρίς διακοπή.

Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ
(1685-1750)
Σακόν από την Παρτίτα αρ. 2
σε ρε ελ. BWV 1004

Η φήμη του Μπαχ ως οργανίστα έχει επισκιάσει τον Μπαχ - βιολιστή. Κι όμως ήταν λαμπρός βιολιστής και εργάστηκε για πολλά χρόνια ως βιολιστής, ιδιαίτερα στην αυλή της Βαϊμάρης. Ανάμεσα στα πολλά κοντσέρτα και έργα με βιολί, που έγραψε τα χρόνια εκείνα, υπάρχουν και οι 3 Σονάτες και 3 Παρτίτες για "σόλο βιολί" - πράγμα συνηθισμένο την εποχή εκείνη.

Η Παρτίτα αρ. 2 περιλαμβάνει πέντε μέρη. Η Σακόν που έπαιξε εκτός προγράμματος, ως "μυζ", ο Καβάκος, είναι το τελευταίο μέρος. Διαρκεί περισσότερο κι από τα τέσσερα προηγούμενα όλα μαζί. Την εποχή του Μπαχ, η Σακόν είχε ήδη πάψει να είναι ένας ισπανικός χορός και είχε καθιερωθεί να αποτελείται από ένα θέμα και παραλλαγές. Οι μελετητές του Μπαχ εκφράζονται με άπειρο θαυμασμό για αυτή τη Σακόν και είναι σήμερα καθιερωμένο έργο δεξιοτεχνικής επίδειξης για τους βιολιστές. Ο Μπαχ μάλιστα τη μετέγραψε για πιάνο για το αριστερό χέρι και ο Σεγκόβια για κιθάρα.

Μανώλης Καλομοίρης
(1883-1962)
Ο Θάνατος της Αντρείωμένης
Συμφωνικό ποίημα
σε μορφή χορευτικής σουίτας
(1943/44/45)

Ο Μανώλης Καλομοίρης έγραψε το Θάνατο της Αντρείωμένης στα χρόνια της κατοχής. Το ποίημα εμπνέεται από την αντίσταση και είναι αφιερωμένο στην Γαλλίδα Simone Seailles, φίλη και συναγωνίστρια, στη Γαλλική Αντίσταση, της κόρης του συνθέτη Κρινώς Καλομοίρη που ζούσε στη Γαλλία την εποχή εκείνη. Οι Ναζί εκτέλεσαν την Simone Seailles λίγο πριν την απελευθέρωση. Λίγους μήνες αργότερα η ίδια η Κρινώ, παρασημοφορήθηκε από το στρατηγό Ντε Γκάλ για τη συμμετοχή της στη Γαλλική Αντίσταση. Ο συνθέτης χρησιμοποιεί το θέμα από το γνωστό "Χορό του Ζαλόγγου" σε μιά ελεύθερη ανάπτυξη.

Έργο από τα πιο καταξιωμένα της ελληνικής μουσικής το έχουν διευθύνει οι περισσότεροι Έλληνες αρχιμουσικοί και έχει παρουσιαστεί στο Φεστιβάλ Αθηνών και ως μπαλέτο. Το ωραιότερο ίσως μέρος του έργου είναι το κλείσιμό του. Μετά την ξαφνική παρέμβαση του ταμπούρου (από πίσω σβήνει ένα ταμ-ταμ) - σαν ομβροπνία - σάν εκτέλεση - αρχίζει να υψώνεται από τα έγχορδα (δυο κόρνα τραγουδούν στο βάθος) και λίγα μέτρα αργότερα από το πρώτο βιολί (Παντελής Δεσποτιδής), ένας θρήνος στη νεκρή ηρωίδα, για να καταλήξει σε ολοκλήρωση την ορχήστρα και ιδιαίτερα στα χάλκινα που τονίζουν οι καμπάνες και τα τύμπανα, σε μια αποθέωση συγκλονιστικής οραματικής έξαρσης, γνήσια Καλομοιρικής.

Όπως συμμετείχα με μεγάλη χαρά στη συναυλία που οργάνωσαν οι μουσικοί της Κρατικής Ορχήστρας, στις 13 Απριλίου 1987, έτσι και τώρα χαίρομαι που από τη συναυλία εκείνη γίνεται η πρώτη εμφάνιση της ΚΟΑ σε δίσκο.
Εύχομαι ο δίσκος αυτός να αποτελέσει για την Ορχήστρα Μας, την αρχή μιας όσο το δυνατόν πλουσιότερης δραστηριότητας στο δισκογραφικό χώρο και όχι μόνο σ' αυτόν.

Λεωνίδας Καβάκος

Η έκδοση το 1987 του πρώτου δίσκου της Κρατικής Ορχήστρας δείχνει πού βρίσκεται η μουσική στον τόπο μας αλλά και επιβεβαιώνει τον πόθο των Ελλήνων μουσικών για μια αναγέννηση που θα μας βγάλει από το χρόνιο τέλμα και θα μας δώσει τη θέση που πρέπει να έχουμε στο σημερινό μουσικό κόσμο. Ένοιωσα μεγάλη χαρά όταν οι συνάδελφοι με προσκάλεσαν να διευθύνω αυτή τη συναυλία διαμαρτυρίας και είμαι σήμερα περήφανος που διευθύνω στον πρώτο δίσκο στην ιστορία της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών.

Βύρων Φιδετζής

Θα είχα τόσα πολλά να πω. Να πω μόνο τρία:
1. Η Μουσική και οι μουσικοί είναι περιφρόνημένοι στον τόπο μας. Επιτέλους κάντε κάτω!
2. Ετούτη είναι μια εντελώς τίμια ηχογράφιση. Κι' όμως, όσοι ήτανε στη συναυλία δεν άκουσαν το ίδιο πράγμα. Χρειαζόμαστε τουλάχιστον μία αληθινή αίθουσα συναυλιών!
3. Ευχαριστώ για την ανάθεση της παραγωγής αυτού του ιστορικού δίσκου στο Ελληνικό Πολιτιστικό Γραφείο. Είναι μια αναγνώριση του αγώνα μας για την Ελληνική Μουσική...

Χάρης Πολιτόπουλος

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία για την Ανάπτυξη των Τεχνών
Πολυτεχνείου 6, Αθήνα 10433.Τηλέφωνα 5228658/5246153

91073